Süresiz Nafaka Sorununa Çözümler Hakkında

Türkiye'de 1988 yılından beri devam eden Süresiz Nafaka uygulamasının, büyük bir sosyal ve ekonomik soruna dönüştüğünü, marjinal feminist gruplar dışında kabul etmeyen kesim yok gibidir. Siyasi iktidar, bu sorunu görmek ve bazen çözüm sözü vererek umut aşılamakla birlikte, inanılmaz bir şekilde feminist hegemonyaya teslim olmuş durumdadır.

Bizzat Sayın Cumhurbaşkanının olumlu sözlerine rağmen, Aile Bakanlarının topu yargıya atarak, Adalet Bakanlarının da böyle bir çalışmamız yok diyerek, kısır döngüye çevirmesi hayret verici, umut kırıcıdır. Halkın acil sorunlarına bigâne kalan kibirli ve küstüren bir yaklaşımdır.

İktidarın süresiz nafaka konusunda güvensiz ve ikircikli tavırları, feminist STK liderinin "*Kadın hareketi olarak devlet mekanizmalarından daha güçlüyüz!*" ve "*Nafaka kanunu çıksa da uygulatmayız!*" şeklindeki meydan okumalarının acı ama gerçek olduğu fikrini vermektedir!

Türk Medeni Kanunu (TMK) 175. maddesinde "*Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında* ***süresiz*** *olarak nafaka isteyebilir*." hükmü açıkça varken, üstelik Avukat kökenli olan Aile Bakanımızın ısrarla Yargıtay içtihadını sorunlu göstermesi iyi niyetle açıklanamayan bir inat ve kasıtlı engelleme haline gelmiştir. Sorun yasayı uygulayan yargıda değil, yasayı düzeltmeyen Yasama organı TBMM'de ve gündeme gelmesine izin vermeyen Yürütme organı Cumhurbaşkanlığı Hükumetindedir.

Yargının dile getirilmeyen asıl sorunlarından birisi, TMK 364. maddesinde yer alan "*Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan üstsoyu ve altsoyu ile kardeşlerine nafaka vermekle yükümlüdür*." hükmünü bir nevi yok sayarak, bütün boşanan kadınların maddi yükünü sadece eski kocalarına, adeta süresiz bir ceza gibi yüklemeyi tercih etmeleridir. Aile nafakası hükmünün, kadınlar açısından fiilen yargı eliyle yürürlükten kaldırılması söz konusudur.

Öte yandan, süresiz nafaka mağdurlarının çözüm bulunması telaşıyla, boşanan kadınların çalışmasını

talep etmeleri de anlaşılabilir bir durum olmakla beraber, büyük sakıncaları olan bir iştir. Her boşanan kadının kendi ayakları üzerinde durması kastıyla iş hayatına atılması, sosyolojik ve ekonomik felaketlere yol açar.

Boşanan kadının 300 gün (10 ay) geçmeden evlenmesi TMK 132. maddesine göre yasaktır. Doğum yaptığında süre kendiliğinden biter. Ayrıca eski eşiyle tekrar evlenmek istemesi veya gebe olmadığının ispatı halinde mahkeme izniyle evlenebilir. İslam dininde, boşanan kadınların gebe olmadıklarının kesinleştiği 3 hayız (adet) dönemi olan iddet süresince yeniden evlenmeleri haramdır. Kocasıyla 3 talak hakkı da kullanılarak boşanmış olması halinde tekrar hemen evlenmeleri de haramdır. TMK'da boşanan kadına konulan 300 gün süre yasağı uzun ve haksızdır! Yeniden evlenmeyi güçleştiren bu yasak makul olan 90-100 gün seviyelerine çekilmelidir.

Çeşitli nedenlerle boşanan kadınlar, zaten önceden çalışıyorlarsa yine çalışmaya devam edeceklerdir. Daha önce hiç çalışmayan bir kadının, sırf boşandığı için geçim korkusuyla çalışmaya zorlanması da bir zulümdür. Önemli ve toplumsal açıdan gerekli bir mesleği olmayan kadınların, boşanmaları halinde yaş ve sağlıkları elveriyorsa yeniden evlenmeye teşvik edilmeleri lazımdır.

Boşanan kadınların, yeniden evlenmek yerine çalışmaya itilmesinin sakıncaları pek çoktur. Öncelikle bu kadınların yanlarında çocukları da bulunuyorsa, büyük bir yük altına girmeleri, anneliklerini sağlıklı yapamaz hale gelmeleri söz konusudur. Çalışma saatlerinde çocuklarının bakımı ve eğitimi gibi yeni sorunlarla boğuşacaklardır.

Aktif cinsel hayatına ilk defa evlilikle başlayan kadınların, boşanma sonrası bu doğal ihtiyaçlarını helalinden ve güzellikle karşılayabilecekleri ortamlar ancak yeni evlilikleridir. Kadınlar cinsel dürtülerini ne kadar bastırmaya çalışsalar da psikolojik ve biyolojik açıdan bu yoksunluğu hissetmeleri kaçınılmazdır. Evli kadınların, kocalarından fiilen ayrı kalmak zorunda oldukları sürelerin dahi bir sınırı olmalıdır. İslam tarihine baktığımızda, Hz. Ömer'in evli erkeklerin 4 günde bir hanımlarına karşı kocalık vazifesini yapmaları ve sefere çıkan askerlerin de gidiş-dönüş dahil 4 aydan uzun süre ailelerinden uzak bırakılmamalarını emreden talimatları olmuştur. (Süyûtî, *Târîḫu'l-ḫulefâ'*, s. 129 / Diyanet Ansiklopedisi)

Boşanan kadınların yeniden evlenmek yerine çalışmaya teşvik edilmesi, ailede çocukların zarar görmesine, neslin bozulmasına, zina ve fuhşun artmasına neden olmaktadır. Ayrıca, sırf nafakanın kesilmemesi için gayrı meşru nikâhsız birlikteliklerin de günümüzde çoğaldığı bilinmektedir.

TÜİK verilerine göre, şu anda Türkiye'de ana veya babası ayrı yaşayan çocuk sayısı yaklaşık 2 milyona dayanmıştır! Her 10 aileden birisinde ana veya baba tarafı eksik ev halkı bulunmaktadır. Boşanmış aile çocukları, en sık ve rahat istismar edilen, her türlü suça karışabilen veya mağduru olabilen kesimdir.

Çocuk velayetinin, gelişim ve duygusal nedenlerle genellikle annelere verilmesi de ayrı bir sorundur. Çocuk velayetini tek başına üstlenen kadınların hem çalışması hem de yeniden evlenmesi zorlaşmaktadır. Çocukların adeta bir kanadı kırılarak, boşanan anne veya babasından mahrum bırakılması da telafisi imkânsız travmalara neden olmaktadır. Çocukların, hem anne hem de baba tarafıyla nitelikli beraberlik yaşama hakları vardır. Bu hakları içine teyze, amca, dayı, dede gibi diğer yakınlarıyla birlikte olmaları da dahildir.

Önceliğimiz, aileleri daha yıkılmadan kurtarmak ve desteklemek olmalıdır. Boşanma davalarının nedenlerine bakıldığında son 20 yılda %94-98 oranlarında gezinen asıl sebebin **geçimsizlik** olduğu görülecektir. Aile dostu kanun ve kurumsal hizmetler ile bu oranları aşağılara çekmek mümkündür. Bunun için önce yasalarımızı ve kurumlarımızı feminizmin lanetli pençelerinden kurtarmamız gerekir.

Her şeye rağmen, en sevilmeyen meşru hak olarak boşanma gerçekleştiğinde ise, çiftlerin ilişkisini çocuk gibi zorunlu nedenler dışında en kısa sürede kesmek gerekir. Nafakalar, makul tutarlarda toplu

ödeme veya en fazla 1-2 yıl gibi kabul edilebilir sürelerde alınmalıdır. Boşanma sonrası yaşı ve sağlığı elveren kadınların, yeniden evlenmeleri için çeyiz veya nakit ikramiye gibi özel kamu teşvikleri verilmelidir. Israrla evlenmek istemeyenlerin kendi ailelerince bakım desteğine alınması, ailesi olmayan veya ailesi de aşırı muhtaç durumda bulunanların ise kamu sosyal yardım vakıflarınca desteklenmesi esas olmalıdır. Bu düzenlemeler toplumsal huzuru sağlayacağı gibi, istenmeyen şiddet olaylarını da azaltacaktır.